Το «έτερον γένος» και εμείς (Πρωτοπρ. Θωμάς Βαμβίνης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 9 Φεβρουαρίου, 2023

Ἡ αὐτεξούσια φύση τοῦ ἀνθρώπου ἐκδηλώνει τήν αὐτεξουσιότητά της μέ τήν ἑκούσια ἄσκηση, περιεχόμενο τῆς ὁποίας εἶναι (γιά τούς Χριστιανούς) οἱ ἐντολές τοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἐμπειρική διδασκαλία τῶν Ἁγίων , γιά τούς ἑτεροθρήσκους τά δικά τους ἱερά βιβλία καί γιά τούς ἀθέους οἱ ἰδεολογίες ἤ τά φιλοσοφικά ρεύματα πού ἑλκύουν τό ἐνδιαφέρον τους.

Σάν «ἕτερον γένος», ὡς πρός τήν ἀσκητική τοῦ αὐτεξουσίου, μπορεῖ νά χαρακτηρίση κανείς τούς ὀπαδούς τῆς σύγχρονης δυτικοευρωπαϊκῆς κουλτούρας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀποβάλει τελείως τήν ἄσκηση τοῦ αὐτεξουσίου ἀπό τίς περί τοῦ ποιός εἶναι ψυχικά καί κοινωνικά ὑγιής ἄνθρωπος ἀντιλήψεις τους, θεωρώντας ὡς ἐλευθερία τήν ὑποταγή σέ ποικίλες ἄλογες ὁρμέμφυτες κινήσεις ἤ «παραλόγοις πάθεσι».

Στήν ἐποχή πού ἐμφανίσθηκε στόν κόσμο ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ θεωρήθηκε ὡς κάτι τό διαφορετικό ἀπό τήν τότε κρατοῦσα θρησκευτική κατάσταση, ἡ ὁποία χαρακτηριζόταν ἀπό δύο γένη· **τό γένος τῶν Ἑβραίων** καί τό **γένος τῶν Ἑλλήνων**, τῶν εἰδωλολατρῶν. **Ἡ Ἐκκλησία** ἦταν τό «ἄλλο» ἤ τό «**τρίτο γένος**». Ἡ διαφορά ἀπό τήν τωρινή κατάσταση εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία τότε διώχθηκε καί ἀπό τά δύο γένη, καί ἀπό τούς Ἑβραίους καί ἀπό τούς ἐθνικούς (εἰδωλολάτρες). Ἡ πρός Διόγνητον Ἐπιστολή χαρακτηριστικά γράφει γιά τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας: «*Ὑπό Ἰουδαίων ὡς ἀλλόφυλοι πολεμοῦνται, καί ὑπό Ἑλλήνων διώκονται, καί τήν αἰτίαν τῆς ἔχθρας εἰπεῖν οἱ μισοῦντες οὐκ ἔχουσι*». Σέ ἄλλο σημεῖο ὅμως ὁ συγγραφέας τῆς ἐπιστολῆς γράφει ποιά ἦταν ἡ αἰτία τοῦ μίσους, τήν ὁποία δέν ὁμολογοῦσαν οἱ μισοῦντες. Χαρακτηρίζει τούς Χριστιανούς ὡς τήν ψυχή τοῦ κόσμου καί, ὅπως ἡ σάρκα μισεῖ τήν ψυχή καί τήν πολεμᾶ, χωρίς νά ἀδικεῖται σέ τίποτε ἀπό αὐτήν, «*μισεῖ καί Χριστιανούς ὁ κόσμος μηδέν ἀδικούμενος, ὅτι ταῖς ἡδοναῖς ἀντιτάσσονται*». **Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή, πού ἀντιτασσόταν στό σαρκικό φρόνημα, ξεσήκωνε τό μίσος τῶν σαρκικῶν ἀνθρώπων**.

Στίς μέρες μας, **τό «ἕτερον γένος» τῆς σύγχρονης δυτικοευρωπαϊκῆς κοσμοαντίληψης** δέν διώκεται, ὅπως ὁ Χριστιανισμός, ὅταν μπῆκε σωστικά στήν

ἱστορία τῆς γῆς, ἀλλά μᾶλλον **διώκει**. **Γιά τό «ἕτερον γένος» τοῦ δυτικοευρωπαϊκοῦ κοινωνικοῦ φιλελευθερισμοῦ, ὅ,τι καί ὅποιος «*ταῖς ἡδοναῖς ἀντιτάσσεται*» καί ὁμολογεῖ δημοσίως τήν ἀντίθεσή του, οὔτε λίγο οὔτε πολύ εἶναι «ἐπικατάρατος» σκοταδιστής, ἀκόμη καί ἐμφορούμενος ἀπό τό πνεῦμα τοῦ κοινωνικοῦ ρατσισμοῦ· καί ἄς μιλᾶ μέ πολλή ἀγάπη καί πραγματικό ἐνδιαφέρον γιά τούς «*δεδουλωμένους τοῖς πάθεσι*», ὡς ὁμοιοπαθής ἄνθρωπος, πού ἔμαθε ὅμως ποιά εἶναι ἡ ὁδός τῆς ἀνακαίνισης τῆς «*καταφθαρείσης τῶν ἀνθρώπων φύσεως*». Ἡ καταφθορά, στήν σύγχρονη δυτικοευρωπαϊκή κουλτούρα, γίνεται ἀποδεκτή ὡς ὑγεία. Ὁ ὁποιοσδήποτε λόγος γιά τήν ἰατρεία τῶν παθῶν, τήν θεραπεία τῶν ψυχικῶν καί πνευματικῶν ἀρρωστημάτων ἀντιμετωπίζεται ὡς ἔκφραση ψυχικῆς καί κοινωνικῆς ἀσθένειας.**

Οἱ δυτικοευρωπαϊκές πολιτικές ἐλίτ μέ ὄχημα τίς ἀπόψεις τῆς λεγόμενης «πολιτικῆς ὀρθότητας», ἔχουν κατασκευάσει καί κατασκευάζουν πλέγματα νόμων, οἱ ὁποῖοι, σάν τούς νόμους τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους πού ὁδηγοῦσαν τούς Χριστιανούς στόν θάνατο ἤ σάν τήν φαρισαϊκή ἀνάγνωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, πού ὁδήγησε τόν Χριστό στόν Σταυρό, καί αὐτοί, λιγότερο ἄγριοι, **ὁδηγοῦν τούς «ἀντιφρονοῦντες» στήν κοινωνική ἀπαξίωση καί σέ κάποιες περιπτώσεις στά σίδερα τῆς φυλακῆς.**

Καί τό μέγα πρόβλημα βρίσκεται στό ὅτι ἡ δυτικοευρωπαϊκή κοινοβουλευτική δημοκρατία, μέ τήν ποικιλία τῶν μορφῶν της, εἶναι τό καλύτερο ἀνθρώπινο πολίτευμα πού ἐπινόησε ὁ πεπτωκώς ἄνθρωπος. Εἶναι ὅμως καί τό πιό εὐαίσθητο. Ἐπηρεάζεται ἀπό φιλοσοφικές καί θρησκευτικές ἀπόψεις πού διαμορφώνουν τό ὑπόβαθρό του, οἱ ὁποῖες δέν βοηθοῦν πάντα τήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου. **Δέν τόν βοηθοῦν νά ζῆ καί νά ἐξελίσσεται κατά τόν λόγο τῆς ὑπάρξεώς του, κατά τό δημιουργικό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γιά τήν νομοθεσία τῆς Εὐρώπης δέν ὑπάρχει πλέον ὁ Θεός, ἔχει ἀποβληθῆ ὁ Χριστός, ὁπότε δέν ὑπάρχει πρότυπο ὑγιοῦς ἀνθρώπου καί συνακόλουθα δέν ὑπάρχει μέθοδος ὁμοιώσεως μέ τό ὑγιές πρότυπο τοῦ ἀνθρώπου, πού γιά τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Χριστός.**

Στήν Εὐρώπη ὑπάρχει μόνον ἐλευθερία ὡς μιά ἰδεολογική ἀρχή, ἡ ὁποία συνδέεται μέ τήν ἰσότητα ὅλων τῶν ἀνθρώπων. **Αὐτή ἡ ἰδεολογική ἀρχή, ἀγνοώντας τήν τρεπτή φύση τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁποία ἔχει ἀνάγκη ἀπό νόμιμη ἄσκηση γιά τήν θεραπεία τῶν παθῶν**, ἐμποτίζει σταδιακά ὅλες τίς εὐρωπαϊκές νομοθεσίες.

Ὑπάρχει, μέ ἀγαθή πρόθεση, μιά ἀντιστροφή τῶν πραγμάτων.**Τό τέλος τοῦ δρόμου θεωρεῖται ἀρχή. Ὁ ἀγώνας γιά νά γίνη ὁ ἄνθρωπος ἐν Χριστῷ ἐλεύθερος παραθεωρεῖται καί ἡ ἐλευθερία γίνεται ἰδεολογικό θεμέλιο τῆς Δημοκρατίας, χωρίς τίς προϋποθέσεις της**. Οἱ ρίζες αὐτῆς τῆς ἀντιστροφῆς

μποροῦν νά ἐντοπισθοῦν μέσα στήν προτεσταντική λουθηρανική θεολογία. Σ' αὐτήν τήν θεολογία κυριαρχεῖ ἕνας ἀντινομισμός, πού **δέν βοηθᾶ τόν ἄνθρωπο νά ἀπελευθερωθῆ ἀπό τίς ἐξαρτήσεις του. Γίνεται λόγος γιά τήν ἀγάπη καί τήν ἐλευθερία, χωρίς τίς ἀσκητικές προϋποθέσεις τους**. Θά ἀναφέρουμε κάποιες σχετικές παρατηρήσεις τοῦ **π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ**, ἀπό τήν κριτική πού ἀσκεῖ στό ἔργο ἑνός Σουηδοῦ Λουθηρανοῦ θεολόγου, τοῦ Ἄντερς Νίγκρεν, πού εἶχε τίτλο «Ἀγάπη καί Ἔρως».

Ὁ Νίγκρεν ἰσχυριζόταν ὅτι «δέν θά μπορούσαμε ποτέ νά ἀνακαλύψουμε τή φύση τῆς Ἀγάπης, τῆς ἀγάπης μέ τή Χριστιανική ἔννοια, ἄν δέν εἴχαμε τίποτε ἄλλο νά μᾶς καθοδηγήσει παρά μόνο τή διπλή ἐντολή [«ἀγαπήσεις Κύριον τόν Θεόν σου.... καί τόν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν»]. Δέν εἶναι ἡ ἐντολή πού ἐξηγεῖ τήν Ἰδέα τῆς Ἀγάπης, ἀλλά ἡ ἐπίγνωση τῆς Χριστιανικῆς ἔννοιας τῆς Ἀγάπης πού μᾶς βοηθᾶ νά συλλάβουμε τή Χριστιανική σημασία τῆς ἐντολῆς. Πρέπει, ἑπομένως, νά ἀναζητήσουμε μιά ἄλλη ἀφετηρία». Ὁ Φλωρόφσκυ σχολιάζει ὅτι αὐτή εἶναι μιά παράξενη θέση γιά ἕναν πού δέχεται ὡς μόνη πηγή τῆς πίστεως τήν Ἁγία Γραφή, ὅπως οἱ Προτεστάντες. Ἡ θέση τοῦ Νίγκρεν δέν εἶναι ὅτι στεκόμαστε μόνον στήν Ἁγία Γραφή, ἀλλά ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή πρέπει νά ἑρμηνευτῆ, ὄχι ὅμως μέ μιά ἑρμηνεία πού προέρχεται «ἀπό τήν μήτρα τοῦ πρώτου Χριστιανισμοῦ», ἀλλά ἀπό μιά ἑρμηνεία τοῦ 16ου αἰώνα, τήν ἑρμηνεία τοῦ Λουθήρου. Σχηματοποιεῖ μιά ἄποψη γιά τήν ἀγάπη, ὡς τήν χριστιανική ἔννοια τῆς ἀγάπης καί μέ βάση αὐτήν ἑρμηνεύει τήν ἐντολή τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ὁ Νίγκρεν σέ αὐτήν τήν συνάφεια ἰσχυρίζεται ὅτι «ἡ Ἀγάπη δέν μπορεῖ ποτέ νά εἶναι ἀφεαυτῆς προφανής, αὐταπόδεικτη». Καί ὁ π. Γ. Φλωρόφσκυ σχολιάζει ὅτι προβάλλοντας ἕναν τέτοιο ἰσχυρισμό «ἔχει ἀποκλείσει κάθε δυνατότητα ἀπό τούς ἀκροατές τοῦ Κυρίου μας νά καταλαβαίνουν ὁποιαδήποτε ὁμιλία στήν ὁποία ὁ Κύριός μας χρησιμοποιεῖ τόν ὅρο " Ἀγάπη"».

Ἡ ἐντολή ἀπευθύνεται στόν ἄνθρωπο καί τόν προτρέπει νά κινητοποιήση τήν θέλησή του, ὅλο τόν ἑαυτό του, στήν ἄσκηση τῆς ὑπακοῆς στήν εὐαγγελική ἐντολή, ἡ ὁποία περιγράφει τόν ὑγιῆ κατά Χριστόν ἄνθρωπο. Χωρίς τήν κινητοποίηση τῆς θέλησης τοῦ ἀνθρώπου δέν ὑπάρχει κανένας πνευματικός καρπός, κανένα ἀποτέλεσμα. Ἡ ἄσκηση προϋποθέτει πίστη στό πρότυπο πρός τό ὁποῖο θέλει νά ὁμοιωθῆ ὁ ἄνθρωπος. Γιά τόν Λούθηρο καί τόν Νίγκρεν πού τόν ἀκολουθεῖ, τά πάντα τά κάνει ὁ Θεός. Ὁ ἄνθρωπος δέν συμμετέχει στήν σωτηρία του. Ἡ ἄσκηση δέν ἔχει θέση στίς θεολογίες τους. Ὁ π. Γ. Φλωρόφσκυ, παρατηρεῖ: «Ὁ Nygren θεωρεῖ κάθε συμμετοχή τοῦ ἀνθρώπου στή σωτηρία του, κάθε κίνηση τῆς ἀνθρώπινης θέλησης καί ψυχῆς πρός τό Θεό, ὡς εἰδωλολατρική διαστροφή τῆς Ἀγάπης, ὡς "Ἔρωτα". Καί αὐτή ἡ στάση, αὐτή ἡ θεολογική προοπτική θά ἀποβεῖ κατ' οὐσίαν τό ἀποφασιστικό σημεῖο γιά τήν ἀπόρριψη τοῦ μοναχισμοῦ καί ἄλλων μορφῶν ἀσκητισμοῦ καί πνευματικότητας τόσο οἰκείων στή Χριστιανική Ἐκκλησία ἀπό τά πρῶτα της ἤδη βήματα».

Ἡ ἀπόρριψη τῆς εὐαγγελικῆς ἄσκησης ἀπό τούς Προτεστάντες ὀφειλόταν στήν ἄποψή τους ὅτι ὅλα τά κάνει ὁ Θεός. Κάθε κίνηση τῆς ἀνθρώπινης θέλησης καί τῆς ψυχῆς πρός τόν Θεό τήν θεωροῦσαν εἰδωλολατρική διαστροφή. Οἱ ἀπόψεις αὐτές ἐμπότισαν τίς συνειδήσεις ἑκατομμυρίων Εὐρωπαίων. Καί τώρα πού ἡ Εὐρώπη (μετά ἀπό τήν ἐμπειρία θρησκευτικῶν πολέμων καί τῆς καταπίεσης ἀπό αἱρετικές θεολογίες) ἀπομακρύνθηκε ἀπό τόν Θεό καί ἀπέβαλε τήν χριστιανική της ταυτότητα, κράτησε τήν ἀπόρριψη τῆς ἄσκησης τοῦ αὐτεξουσίου καί **σχηματοποίησε μιά ἰδέα τῆς ἐλευθερίας, χωρίς προϋποθέσεις, χωρίς ἐξάρτησή της ἀπό τήν ἀλήθεια, ἀφοῦ ἀλήθεια χωρίς Θεό δέν ὑπάρχει, ἀλλά ὅλα εἶναι σχετικά, ὅλα ἀναθεωροῦνται, ὅλα ἀναδιατυπώνονται, ἀπορρίπτονται καί ξανά υἱοθετοῦνται, κατά τούς καιρούς καί τίς ἐπιθυμίες τῶν ἀνθρώπων.**

Γιά τήν Εὐρώπη τῆς σήμερον δέν ὑπάρχει καμμιά ὁδός πρός κάποιον ὕψιστο σκοπό. Ὅλοι οἱ στόχοι της ἕρπουν πάνω στό χῶμα. Τό θέμα εἶναι νά μή τῆς μοιάσουμε οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί παραθεωρώντας τήν εὐαγγελική ἄσκηση, διαβάλλοντας τόν φιλοκαλικό ἡσυχασμό καί τήν ἐμπειρική θεολογία τῶν ἁγίων Πατέρων, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν καί δίδαξαν τήν πράξη, δηλαδή τήν εὐαγγελική ἄσκηση ὡς «θεωρίας ἐπίβασιν».

(Πηγή: parembasis.gr*)*